

DEBRECZENI HIRLAP

POLITIKAI LAP

Előfizetési árak:			
Helyben:		Vidékre:	
Egész évre	12 korona	Egész évre	20 korona
Fél évre	6 "	Fél évre	10 "
Negyed évre	3 "	Negyed évre	5 "
Egy óra	1 "	Egy hónapra	2 "

A szerkesztésért felelős
Kutas Imre
kiadó s laptulajdonos

Szerkesztőség Nagy-Váradi-utca 2087. sz. Gáll-ház (emelet)
Kiadóhivatal Nagy-Váradi-utca 2087. sz. Gáll-ház (földszint)
Hirdetések a legmérsékeltettség mellett vétetnek fel

A nemzet és a nemzetiség.

Debreczen, április 25.

Nem kell akadémikus észnek is fejtő meghatározásait adnunk a két fogalomnak. Minden ember érzi a kettő között való különbséget s a magyarok a kettőben létező egyöntetűséget. Igen, mi magyarok nemzetiség vagyunk az európai népcsaládok közepette, de a románok és bérczeink között egyúttal államfentartó nemzet is, vérrel megszerzett történelmi s kitartással kiküzdött alkotmányos jogok alapján.

Akik nem érzik ezt a szembeszökő tény, azok ezt nem azért nem cselekszik, mivel nem tudnak, hanem mert nem akarják. Nem akarják pedig látószemekkel meglátni, érző szívvel megszívvelni ezt, nagyon alantjáró gondolkozásból, sőt nagyon alacsony érdekekből kifolyólag s aligha tévedünk, mikor azt valljuk, hogy az olcsó, de igen jól jövedelmező martyromságunk valószínű Kain-bélyege ég a legtöbb nemzetiségi agitátor arcán. Izgatnak, fantáziákkal kápráztatják saját véreiket, hogy fanatizmussal fölkelten bennük az éretlen bizalmat, annál jobban kiszípolozhassák s erkölcsstelen céljaik igájába foghassák. Nem szólunk az olyan egyesületekről, s egyesületekről, a melyek a haza határain belül s kívül is kizárólag a faji összetartás, a társadalom és kultúra mozgalmainak istápolására alakulnak s kirekesztik működési körükből a mindent megméte-

lyező politikát s különös gondot fordítanak arra, hogy a faji és nemzeti különbséget domborítsanak ki a kulturnépek nemes versenyében.

Ha ilyen alakulásról szólunk, szívünk megdobban örömben, bár nem tagadhatni azt, hogy elég keserves tapasztalataink vannak arra nézve, hogy a társadalmi s kulturális mozgalmak ürügye s cégtáblája alatt korábban, vagy későbbben majdnem mindig belopózik az izgató politika, kivetkőztetve a valódi célt a maga jellegéből.

Igy megmernénk esküdni, hogy az az egyet, amit most a müncheni román diákok alakítottak, szintén egy ilyen melegágya lesz a nemzetrontásnak. Hiszen maga a neve is az: Patria Dacoromana! Ugyan hol van s hol lesz Dákorománia? A multak álmaiban s a jövőt illetőleg a holdban!

Annál jobban esik olvasnunk azt, hogy a székely főváros, Marosvásárhely tiszta vizű függetlenségi pártja, melytől ugyan bennünket politikai hitvallásunk sarkalatos pontjaiban áthidalhatlan ür válszt el, bebizonyította, hogy ebben a kérdésben még csak elvi ellentét sem lehet fennforgó a magyarok között, s hogy osztatlanul egyek vagyunk pártkülömbőség nélkül a nemzetiségi kérdés körüli fölfogásainkban, s azon a csapáson haladunk, melyet a vállalkozó kormányok csodás egyöntetűséggel kijelöltek s melynek tartalmát szében talán kevés ember fejezte ki, mint

Szell Kálmán miniszterelnök minapi meutnozus beszédjében.

A marosvásárhelyi pártértekezlet rezolúciókat fogadott el, melyek egyrészt persze az álmok világába tartozik, de annál többet ér a nemzetiségi kérdésre vonatkozó, mely így hangzik:

„A nemzetiségi kérdésben egyöntetű, nyílt, céltudatos, nem egyes kormányok szerint váltakozó, a szélsőségek között hullámzó politikát követel. Kívánja a külföld felé való gravitációnak szigorú megakadályozását, esetleg megtorlását, de nem zárkózik el a magyar állameszme feltétlen elismertetése mellett, amaz eszközök megadása elől, melyek a nemzetiségek gazdasági és kulturális és a nemzet egészével összhangzó fejlődését mozdítják elé.”

Ehhez csak annyit tehetünk hozzá, hogy nem a szétválasztó elemeket kell keresnünk e kérdés elbírálásánál, hanem főként azokat, melyek polgári jogaink közös megtartásában és megőrzésében szemben a fenyegető áramlatokkal együvé utalják a haza minden polgárát.

És akkor üdvözljük a marosvásárhelyi függetlenségi pártot, hogy legalább ebben a kérdésben a kormánnyal és pártjával azonos elveket vall!

A király Berlinben.

Az olasz újságok a király berlinilátogatásának híréhez azt a kombinációt fűzték, hogy Berlinben az albán kérdés is megbeszélés tárgyát fogja képezni. Az ille ő mérvadó körö-

A DEBRECZENI HIRLAP TÁRCZÁJA

Kisértetben.

— Irta: Torkos László. —

Egy negyedik emeleti, szegényesen burtozott szobának ajtaján szomorúan lecsüggeszett fejfel lép be egy körülbelül huszéves leány.

— Semmi, semmi!

Szegény leány! Már hetek óta nem kapott munkát, pedig csak olyan szépen megvarrja a legdiszesebb báli ruhát is, mint a legfelkapottabb szabók és szabónők. Csakhogy alig egy év óta kell még magát és édesanyját ruhavarrással tartani fenn, kevesen ismerik s legközelebbi ismerőseik előtt szégyenlik elárulni, hogy a férj és apa halála után, ki több dősságot, mint vagyont hagyott hátra, mily sanyaru állapotba jutottak.

Most is egész nap hiába futott munka után, pedig előbbi szerzeményeiből ma váltotta fel az utolsó forintot s anyja beteg fekszik; orvosra, orvosságra volna szüksége.

Sohajtsa, czüggedten leteszi kalapját, köpenykéjét, de lám: mi ez? Dolgozó asztalánál egy jókora csomagot vett észre, melyben aligha lehet más, mint valamely megrendelt munkához való szövet.

GYORSAN, izgatottan föltépi a csomagot s

a mint benne a finom, divatos selyemszövet megpillantja, önkéntelenül egy „ah!” hangzik fel ajkairól.

— Mama, mama! — kiált a szomszéd-szoba ajtajához sietve, de a küszöbön hirtelen megállt. Anyjának mély, csendes lélegzete eláradul, hogy végre jótékony álm boesátkozott pilláira.

Nem, nem kelti fel; annál jótékonyabban fog rajta hatni az örömhír, ha az álm által felüdülve fogja meghallani.

Visszatér a csomaghoz. Honnan jöhet? Ki küldhette?

De hisz ott van a levélke, az mindent meg fog magyarázni.

Főnyitja a finom hajtású, illatos levélkét s olvasni kezdi.

Egyszerre elsápad, majd lángba borul arca, szemében harag és gyűlölet szikrázik, ujjai közt göresös gombolyaggá gyüri össze a levelet, melyet indulatosan egy sarokba dob s aztán székre vetve magát, arcát kezével elfödve, szenvedélyes zokogásban tört ki.

Mi állhat a levélben, hogy ily féktelen indulatra gerjeszti a lányt? Semmi, egyszerű megrendelés. A legközelebbi szombaton tartandó bála készítsen a szövetből ruhát: mellékelve van a szabás, az utasítások.

Nem is a levél tartalma zavarja úgy fel-lelkét, hanem az aláírás, az aláírás: Kontár Antónia!

Hát nem lehet nyugta e gögös, kiállha-

atlan teremtéstől, ki annyi keserűséget okozott már neki fiatalabb éveiben?

Egy iskolába jártak négy évig; ő kitűnő tanuló volt, Antónia csak középszerű, de azért mindenáron versenyezni akart vele; a tanároknak, s tanítónőknek hízelt s őt előttük rágalmozta, kissebbitette s majd megpukkadt az irigységtől, ha az év végén mégis rosszabb osztályzatot kapott, mint ő. Érezte is vele gyűlöletét, a hol s a hogy csak tehetett.

Később, midőn már udvarolni kezdtek nekik, mindig az ő udvarló körül forgolódott, azok iránt volt a legnagyobb, legszeretetre méltóbb. Világosan látszott, hogy mindenáron elakarja hódítani tőle.

S most ő rendel meg nála báli ruhát, vele akarja elkészíttetni a díszes öltözéket, hogy a férfiszíveket magához vonja, meghódítsa, míg neki, szegény árvának, elhagyatva, szomorognia kell édesanyja betegágya mellett.

Miért választotta éppen őt? Honnan tudja, hogy ruha-varrással keresi a kenyérét?

Bizalom nem vezethette hozzája; aligha volt még alkalmá tőle készített ruhát látni; még kevésbbé érdeklődés, részvét sorsuk iránt, hogy szükségükben ő is segítségükre legyen, hisz mindig ellensége volt. Legnagyobb öröme abban telt, ha bosszanthatta, árthatott neki. Hogy változott volna meg egyszerre ily csodálatos módon?

Nem, nem; szennyes rosszindulatból vette csak ezt is. Meg akarja alázni, érezte

ket az olasz lapok e kombinációja nagyon meglepte. Albánia Törökország főhatósága alá tartozik és bar igen gyakran volt színhelye zavargásoknak, a porta eddigelé mindig elég erősnek bizonyult arra, hogy az albán zavargásokat a saját hatáskörében megszüntesse. Csak, a mennyiben a porta e hivatását teljesíteni nem tudná és a mennyiben ebből oly bonyodalmak származásának, a melyek a Balkánon aggodalmas állapotokat kelthetnének, egyedül ez esetben válnék az albán kérdés olyanná, a mely a Balkánon érdekelt európai nagyhatalmakat foglalkoztathatná. De ez esetben is csak az lehet a kérdés egyedüli helyes megoldása hogy Albániát egy bizonyos autonómiával ruházzák föl. Ha tehát a kérdés aktualissá válnék, akkor annak rendezése oly képp történnék, hogy Albániában sem egyik, sem másik európai nagyhatalom sem igényeket nem támaszthatna, sem pedig külön érdekeket nem érvényesíthetne, hanem egyedül azon elv nyerne alkalmazást, a mely szerint Albánia az albánoké marad.

A főrendiház elnöke.

Politikai körökben ismét elterjedt a hirtelenség, hogy gróf Károlyi Tibor, a főrendiház elnöke ez állásáról lemondani készül és hogy helyébe gróf Csáky Albin már a közel jövőben ki fog nevezettni.

Bartha, Eötvös, Hentaller.

Az Egyetértés-ben Hentaller Lajos ezt írta Bartha Miklósnak.

Vasárnapi cikkemben én adatokat soroltam fel, hogy Bartha et Comp., hogy igyekeznek husz év óta a függetlenségi és 48-as pártot darabokra szaggatni. Bartha Miklós állításaim valódiságát nem ezáfolja meg, hanem „Oh! Hentaller! Hentaller! Hentaller!” rejtélyes felkiáltással csodálkozik felettem. Ez a hármass felkiáltás tehet gyanúsítás, lehet számárság. Ha gyanúsítás, csak ki vele! Mert gyanúsítani még beteg kezű embernek sem szabad. A második esetről sem tehetek.

Eötvös Károly pedig sugalmazott cikkben arra hívja föl a Magyarországot, hogy „maradjanak csak a zabügynelel”.

Bartha pedig ezekre a következő választ adta:

akarja vele, mennyire alatta áll ő most a gögös kalmárleánynak, ki, míg atyja, a tábla bírja élt, sohasem bocsathatta meg neki, hogy családja előkelőbb állást foglalt el az övénel. Földre szeretné bajítani a drága, diszes szövetet s lábball taposni rajta, vagy darabokra tépni, vagdalni, hogy sohase földhesség lágy hullámai az álnok, kárörvendő lányak tagjait.

Szatterjesztve a suhogó selyemszövetet, a gyönyör és gyűlölet tekintetével nézi, vizsgálja; keble gyorsan emelkedik a belsejében lobogó tüztől s keze közben-közben görcsösen megrándul, mintha csakugyan foszlányokká akarná tépni a szövömesterség remekét.

Mit tegyen, mire határozza magát?

A munkát el nem vállalhatja, el nem készítheti, nem segítheti elő az irigy, gögös lélek diadalait. Pokoli kinokat állana ki minden öltésnél, melyet rajta tenne, minden pillantásnál, melyet rája vetne.

Visszaküldi rögtön, azonnal, ne kérkedjék büszke tényével szegényes szobájában. Kereszen magának küldje más munkáskézeket, az övéi nem állanak szolgálatára.

Gyorsan összecsomagolja a szövetet s elgondolkozik, hogyan, kivel küldhetné vissza Kontárékhoz.

Egyszerre szokatlan fény lobban fel szemében s kedves arcát megdöbbenő idegen vonás torzítja el.

Miért küldené vissza? Mért ne ragadná

Hentallernek igaza van. Csakugyan számárság volt vele szóba állani.

Eötvös Károly ur mindenáron a zablán kíván maradni.

Nem csoda. Mindig szerette az abrakot.

Vásári izléstelenlégek.

(Levél a szerkesztőhöz.)

Régen hangoztatják már azt a nótát, — hogy a századok előtt csak nem világhírű debreczeni országos vásárok alkonya elérkezett, azért még is elég népes az, a miből a közforgalomnak nincs ugyan valami számba vehető haszna, de hát másról is jó ám a debreczeni nagy szabadság.

A jó vidék ilyenkor megmozdul s gyalog, szekeren, a nagy vasuton (neki indulnak, hogy megbámulják a megbámulni valókat, — mert a debreczeni országos vásár soha sem szegény látni valókban.

Ott vannak a panorámák, a hol 6 krajczárért meg lehet látni a bur háborút, a királyné meggyilkolását, ravatalra tetelét és sok egyebet. Ott van közelben a kezetlen és lábatlan leány és a különböző erömművész társaságok, a melyek rettenetes lármával kínálják magokat megnézésre.

Uram isten! Micsoda izléstelen és megbotránkoltató módon csalogatják ezek a jámbor kíváncsiakat! Czintányér, nagy dob, verkli pisztolydurranás, ordítás, kurjongatás és sok minden vegyül össze s a jó vidék bámul, neveti a hecezet, mely nem ritkán a tisztességgel is összevetkőzik. A jó izlés határozottan számúzeve van onnan.

És mindezeket el kell nézni. A megélhetés miatt. Miniszteri engedélyök van a jámboroknak s elvégre mindenkinek folytatni kell a maga mesterségét. — A kenyér kereset kényszere ez.

Kevesbedtek már a koldusok, a kik testi nyomorúságaik leplezetlen feltárással akarják részvétre és adakozásra indítani az ott járó-kelöket. Azért most is volt, a melyik a szána-

meg az alkalmat boszút állani a számtalan sérelemért, melyet Kontár Antóniától el kellett szenvednie.

El fogja készíteni a ruhát diszesen kellő időre, de el fog szörnyedni magától, ha azt magára öltve a tükörbe néz.

El fogja csufítani, a hogy ruhát csak lehet. Bő lesz a hol szüknek, szük, a hol bőnek kellene lennie. Elöl hosszú, hátul rövid, éktelen egész formájában, hogy madárjjesztőnek is beilljék, a ki felölti.

De nem, még sem. Mit érne el vele?

Csak magának ártana, teljesen elrontaná jóhírét, mint varróné s a kit vele el akarna csufítani, el sem fogadhatná, semmiesetre sem öltene magára és boszuja legfeljebb az által nyerhetne kielégítést, hogy Antónia nem mehetne bálba.

De hisz ezt másképp is elérheti. A munkát elvállalja, meg is kezdi s szorgalmasan dolgozik rajta, de nem készül el vele a kívánt időig.

Ki tehet róla, ha egyszerre rosszul lesz, mikor a ruha még csak ki van szabva? Utolsó nap, az utolsó órákban, mikor a bál idejéig már senki sem lesz képes készre csinálni, vissza fogja küldeni a munkát kétségbeesett panaszok és mentegetőzések közt, hogy fejeztessék be más valakivel, ő sokkal gyengébbnek érzi magát, semhogy a ruhát kellő időig elkészíthetné.

lom mellett más kellemeitlen érzést is keltett. De hát engedélye van verklizni, a mi sovány kereset volna, ha nem mutogatná testi ferdeségeit hozzá.

A rendőrséget mi nem hibáztatjuk ezek miatt, — de úgy véljük, hogy e dolgon segíteni kell. Az országos vásár alkonyának sötét felhői ezek, a melyeknek nem ártana legfelsőbb helyről egy kis vihar ágyu.

A falusi nép erkölcsére semmiképp nincsenek ezek a vásári izléstelenlégek jó befolyással, sőt a mit a pap és tanító beszél nekik, azt megtámadják.

Debreczeniek is akadnak, a kik e különlegességeket megnézik, persze „hecezet”-ből. Kiviszik a fejlődő gyermekeket, hadd nézzék a lánynak öltözött cigány legény czédaságát, a pájeszes zsidó képtelen test mozdulatait és a többit.

Az élet sötét nyomora sir fel e szomorú, izléstelen versenyzésnél. Ki tudná annak forrását örökre beszüntetni.

De hogy Debreczenbe rakja le a szennyet, az mégse ide való és nem korszerű. — Néző.

Képek a csatatérről.

— A délafrikai háboruból. —

Johannesburgból egy csomó fényképet közöl egy angol újság. Természetűek egytől-egyig.

Az egyik képen a burokat látjuk, amint a sánczokból lövöldöznek a rohamlépésben közeledő angolokra. Az angolokat nem látjuk, csakis sejtjük, hogy nem lehet messzire mert minden puska czélba vesz valamely életet és minden harczos kiszemelt már magának egy áldozatot. S minő változatosság az arcok kifejezésében: Itt egy gyerek, ki villogó tekintettel méri ki a távolságot, amott egy érettebb kora férfi, ki egész vadászpasióval fogja fogyerét és tovább a háttérben mindenféle helyzetben fiatalok és vénak, amint készülnek a halál útjára. Ezek az arcokon meglátszik, hogy ismeretlen érzés előttök a félelem, úgy nőttek fel a halál

Ah, hogy fog Antónia dálni-fulni haragjában, hogy fogja átkozni a pillanatot, melyben magát arra határozta, hogy a ruha elkészítését rája bizza!

Miért is nem lehet közelében, hogy láthatná toporzékolását, gyönyörködhetnék tehetetlen dühében!

— Mariska! — hallatszik a szomszéd szobából egy gyenge hang. Itthon vagy már?

A leány összerenzen s besiet anyjához.

A beteg felült ágyában s szelid mosolylyal üdvözli leányát

— Aludtam, — nagyon jól esett. Mintha erősebbnek érezném magamat, talán nem is keli hivatni orvost. Azután munkát is kaptál megint, láttad már a csomagot? Mégis csak jó az Isten, nem feledek meg rólnok.

Azután kitégy ám magadért, hogy minél többet megbizzanak benned, majd akad ezentul mindig több és több munkád.

Mariska egy ideig mozdulatlanul sápadt arcczal hallgatja édes anyja szavait; lelkében hatalmas vihar dül, mely keblét szétrepesztéssel fenyegeti. De csakhamar legyőzi magát, meleg csókot nyom anyjának kezére, mialatt lassan nehéz könyecsepp gördül le arcán.

Nemsokára rá gyorsan perog a varrógép kereke a lányka ujjai serényen mozognak, hogy a munkát kellő időre a legsikerültebb alakban elkészítse.

semmibevevésében, mint a kultúra embere a mindennapi kötelesség teljesítésében.

Hanem a többi kép, az már rendkívüli, megkapó, a lélek minden atomját fölkaparó. Csupa halott, csupa olyan emberi lény, ki már nem tud sem gyűlölni, sem szeretni kit a lelkesedés már nem félt, a halál tudata meg nem dermeszt. Ott hevernek a spionkopi lejtőn, szürkén, egykedvűen, föl sem véve azt, ami velük történt. S éppen ez a mozdulatlan és szürkesség facsarja össze a néző szívét. Itt egy angol katona, arról ismerhető föl, hogy csákója körül fátyol van csavarva a nap heve ellen. Őt már nem bántja a nap forrósága, átlőtt fejének puha ágy a magas fü. Mellette, hátán fekve hosszúra elnyújtózkodva egy bur harczos holtteste. A száját nyitva felejtette az utolsó kintlódásban, fogsora kivillan és kísértetiesen mosolyog fel az égre. Balra, oldalt egy kövér jól megtermett angol katona, keze belemarok a fübe, mintha ki akarna tépni egy csomóval, hogy betömje vele a sebét és megállítsa a vére folyását. Hasztalan, az élet nedvét felszította a száraz föld és csak egy rozsdavörös folt a pázsiton mutatja, hova lett.

Ismét egy másik kép; egy csomó test egymásra halmazva. összegabalyodva, kezek és lábak keveréke, azt sem lehet kivenni, melyik hova tartozik. Vastag talpu cipő, vékony és finom lábbeli, durva szövétü ruha módos viselet, gyűrűs kéz, összezsugorodó térdek, a halálos rándulásban megmerevevett nyakak: ez az összevisszaság olyan, mintha egy nagy temetőből összehordták volna a csendes lakókat és rájuk biznák, hogy kiki keresse ki a sokadalomból a maga porhüvelyét. A legnagyobb csataképfestő sem festené meg ezt így. Nincs ezen a képen semmi csináltság, semmi póz; az igazi pusztulás ez a legborzalmasabb valóságában.

A negyedik képen az arczok láthatók. Valami rettenetes vízióknak venné az ember az egészet, amelyben a kétségbeesés tombol, az agónia a fantáziával játszik, ha nem volna ekkor olyan merevek és mozdulatlanok. Mindegyiken meg van fagyasztva valamely szörnyű fájdalom, a reménytelenség mind-egyikre rásütötte bélyegét. Ezek a bur harczosok, kik a spionkopi sáncokat az utolsó pillanatig megvédelmezték, és úgy estek el ahogy az angolok szoronya testüket általtárta brutális erővel még egyet lökött rajtuk, hogy hanyatt estek. Van közöttük egy tizenhárom-tizenégy éves fiúnak is a teste: a feje lefelé hajlik, mintha a halálos dőfés után is még kereste volna a puhább fekhelyet és szeliden mosolyog a két szemé. Ez a mosoly olyan végtelenül szomorú, hogy megremeg láttára a szív és vonaglik a lélek.

Elfogott katonaszökevény.

— Eredeti tudósítás. —

Debreczen, április 25.

Dorozsma község határában elfogtak a minap egy katona-szökevényt. Most derült csak ki, milyen jó fogást csinált a dorozsmai esendőrös. Elfogott egy világesalót, akit a katonaság és a hazai, valamint a romániai bíróságok is országsszerte köröztek.

Hoffmann Mórnak hívják ezt a jeles férfit, akit négy év előtt soroztak be katonának

Aradon a csász. és kir. 33-ik gyalogezredhez. Hoffmannnak azonban, ki a polgári életben a pinczermesterséget űzte, nem tetszett a katonai élet, s két évvel ezelőtt minden szó nélkül otthagya ezredét és megszökött.

Elmenetele előtt azonban utaválóról is gondoskodott. Éjnek idején nyitotta ki a szárad-iroda ajtaját, s a számvevő-örmester asztal fiókjából, hol a legénység élelmezési pénze állott, 50 forintot elemelt. Ezzel a pénzzel neki indult az Alföld széles rónáinak.

A katonaruhát felcserélte civillel, és így érkezett meg Soborsinba, hol egy vendéglőben megismerkedett egy gazdag vidéki fakeskedővel, kivel az éjszakát végig lumpolta. Hajnal felé együtt távoztak a vendéglőből, de alig haladtak el egy utczát, egy alkalmas helyen Hoffmann kést rántott elő, s azzal a kereskedőt hátra szurta. A kereskedő összeesett, ezt a pillanatot Hoffmann felhasználta, kirántotta a kereskedő 509 frtot tartalmazó pénztárcáját és elmenekült.

Utját ezután Románia felé vette. Ott barangolt hosszabb ideig, míg még mindenből kifogyva, Turn-Szeverinben beállott pinczérnek Dient Károly vendéglőshöz. Hoffmann ott nagyon megbízható egyénnek mutatkozott, hogy gazdája borkereskedéssel is foglalkozott, — megbízta a pénzbeszedéssel is Hoffmann egy alkalommal összeszedett 700 lírát, s azzal megszökött. Vissza indult ismét Magyarországra, de vesztére, mert Dorozsma közelében a esendőrös elfogta.

Az ellopott pénzből még 600 lírát találtak nála.

Tanügy.

Főgimnázium H.-Böszörményben.

A h.-böszörményi ev. ref. egyháznak eddigelő 6 osztályu algimnáziuma volt: most az iskolafentartó egyház főgimnáziummá akarja emelni s pedig államsegélyvel. Az államsegély megnyerése bizonyos. Ugyancsak ez a ref. egyház tavaly nyitotta meg egy emeletes szép központi leányiskoláját 8 tanteremmel. Ez az épület 26 ezer forintba került a tanterem felszerelésével együtt. Az összes iskolák taneszközökkel való felszerelése folyamatban van. Mindezek véghezvitelében az érdem legnagyobb része Szolnok Gerzon isk. széki elnököt illeti. Közlebb egy központi fiúiskola építtetése vár a ref. egyházra.

NAPI HIREK.

Debreczen, április 25.

A csipke-zsebkendő.

Mikor a kicsike már egészen biztos volt a felől, hogy apa nincs otthon, besurrant az irodába, kikeresett egy barnakötésű könyvet és roppant erősen bele mélyedt.

Rettenetesen csalódik, aki azt hiszi, hogy talán valamelyes titott könyv volt az, amit a kisasszony olyan kíváncsian olvasott. Dehogy. Az a könyv volt, amiben ez is benne van:

367. §. Vétséget követ el és 6 hónapig terjedő fogházzal büntetendő, aki másnak tulajdonát képező dolgot, ha véletlenségből, vagy tévedésből birtokába jutott, — jogtalanul elsajátítja.

Ez az, ennek kell lenni: »Másknak tulajdonát,« ez a más én vagyok; »véletlenségből« — no nem éppen véletlenségből vette

el. »Tévedésből« — Abból sem. Szándékosan az bizonyos.

Letette a könyvet és elgondolkozott. Hát igazán olyan nagy vétet követett el az a bolondos fiú, mikor elvette csipke-zsebkendőjét. — Emléket kért tőle, nem adott. Miért is adott volna? Hisz láthatja mindennap, beszélhet vele elégszer. De ő makacs volt. Neki emlék kell. Hadd hordozhassa a szive fölött. És hadd csókolhassa titkon, szokszor, amikor csak eszébe jut.

Nem kapott, hát ellopta. De a lopás nagy bűn. És a kicsike tudja, hiszen az apa a ű-ok embere, hogy a lopás megszégyenítő rut dolog.

De büntetés nélkül mégsem maradhat. A vádott az elcsenést tagadja, felvilágosítást nem ad, csak a baszuját pödri hamiskásan.

Neki pedig, ha török, ha szakad is, ha apa megharagszik is, ha akár mi lesz, ha pör utján, meg kell tudnia, hogy — igazán szive fölött viseli-e azt a kendőt?

... És mikor az apa hazajő, piruló arccal lép elé, és komolyan mondja:

— Apa, adok neked egy pert ...

Jogász.

— Az ev. ref. egyháztanács iskola-széke közlebbi ülésében elhatározta, hogy az üresedésben levő Eötvös utcai fiú s a Vigkedvű Mihály utcai leány iskolák nál egy-egy rendes tanítói állást közlebb betölti s e célból országos pályázatot fog hirdetni. Természetes, hogy a helybeliek is pályázhatnak.

— Kolozsvári diákok Debreczenben. A kolozsvári joghallgatók segítő egyesületének választmánya Rajcsányi Gyula jogszigorlót, Ujhelyi Sándor és Debreczeni Béla IV. éves joghallgatókat küldte ki a debreczeni diákkongresszusra.

— A Petőfi-dalkör közgyűlése. A Petőfi daloskör e hónap 29-dikén, vasárnap délután 3 órakor a városháza nagytanácstermében rendes közgyűlést tart. Tárgyak: 1. A választmány jelentése a dalkörnek működéséről, a lefolyt 1899-ik évben. 2. A számvizsgálók jelentése a dalkörnek vagyoni állapotáról s az 1899-ik évi számadások megvizsgálásáról, számadás terhe alóli felmentvény s az 1900-dik évre vonatkozó költségelőirányzat. 3. A választmány javaslata a Tiszavidéki kerületi dalos-szövetség tárgyában. 4. Jelentés az egyleti zászló elkészítéséről és a zászlófelavatási ünnepélyről. 5. A 3 tagu számvizsgáló bizottságnak egy évre s a lemondás folytán megüresedett körgazdai állásnak két évre választás utján betöltése.

— A nagy erdei fásor, az új Simonyi-utkeleti oldala még most sincs olyan rendben, mint a nyugati oldal, melyet már 8 év előtt jó járdával léttak el. A keleti oldalon künt nyaraló tulajdonosok érkezettnek látták az időt, hogy az ő utjuk is jó karba helyeztesék s e célból felkértek a polgármestert, hogy intézkedjék sürgősen az út rendbe hozatalára nézve. Kérelmök, mely egyezik az erdőt felkeresni szerető nagy közönség érdekével, bizonyára meghallgatást nyer.

— Az új indóházi építkezéseknek már újabb nyomairól számolhatunk be. A vásár miatt nem költöztek be a hivatalok az ideiglenes felvételi épületbe, de a jövő hét elején már ott lesznek a hivatalok s megkezdik a 45 éves indóház lebontását. Az új építkezésre már méréseket eszközölnek s kijelölik a fővonalon határpontjait.

— Személyi hír. Báró Schvitzervon Bayersheim altábornagy, temesvári hadtestparancsnok Debreczenbe érkezett. Már szemlélet is tartott a 39 gy. ezred felett. Délután a tisztikar a magas katonai vendég látogatása alkalmából a lövöldében tiszti lövészetet rendezett.

— A város-házáról. Az intéző bizottság 29 én, vasárnap Király Gyula gazdasági tanácsnok elnöklete alatt ülést tart. Tárgy: bika-díjazási határ idő megállapítása.

— Pénztár-vizsgálat a városnál.

Ma délután a városi gyámpénztárban pénztár-vizsgálat volt Komlóssy Artur főjegyző elnöklete mellett. Mindent a legnagyobb rendben találtak.

— Házasság — királyi engedéllyel. Szerették egymást nagyon. Egy óhajuk volt csupán, hogy egymásé legyenek... örökre.

De ez nem lehet: tiltja a törvény. Várokonok, unoka testvérek. — A rokoni szeretet pedig forró szerelemmé változott s hogy egymásé lehessenek, hogy soha el ne váljanak egymástól, folyamodtak a legmagasabb helyre — a királyhoz. Kérték ő felségét, engedné meg, hogy férj s feleség lehessenek. Megmondták, hogy mily igazán szeretik egymást s hogy ez által a maguk s családjuk óhaja menne teljesedésbe. S a király, a jó király megengedte nekik, és ma az anyakönyvvezető előtt megkötötték a házasságot.

László (Lauchtmann) Ignác, és Lauchtmann Zseni immár nem rokonok többé, hanem boldog házastársak.

— Utcza befásítás. A Darabos-utcán a mint jeleztük, a járda átalakítást foganatosítja a mérnöki hivatal s ez alkalomból a háztuladonosok által ültetett régi fákat polgármesteri rendeletre mind kiszétké s tegnap megkezdtek a nyugoti oldal új akácfaikkal való beültetését. Simonffy Imre polgármester személyesen megtekintette a fásítást. Ugyan csak most van fásítás alatt a Szivutca. Az új lovasági laktanyát is most fásítják, melyhez sok fa kell.

— Öngyilkos leányok. A gyufaoldat, ez a legolcsóbb és legkönnyebben megszerezhető mérge, úgy látszik, emelkedik a népszerűségben. Ma két cselédleány fordult hozzá, hogy megszabaduljon segítségével a megunt élettől. Gyufaoldatot ittak s most mind a ketten haldokolnak.

Ma délután 3 órakor Zavoczky István 26. számú rendőr a Nagyerdőn, a helyi vasut állomása mellett a földön egy vonagló nőre akadt, aki a rendőr kérdésére elmondta, hogy Szénásy Zsuzsanna a neve, nagy-kunmadarasi születésű, 18 éves, cseléd Pintér Gyulánénál s hogy gyufaoldattal megmérgezte magát. Földoldott 3 csomag gyufát egy fél pohár vízben s azt megitta, aztáa kiment a Nagyerdőre. Itt a nagy fájdalomtól összerogyott.

A másik leányt, aki a gyufaoldatra bizta, hogy megmentse az élettől, Bacs Annának hívják. Sárközi születésű, 19 éves, szobaleány volt özv. Somossy Miklósnénál. Még pénteken este megivott 4 csomag földoldott gyufafejet s azóta mindig gyötrik a mérge okozta kínok. — Azt mondta, hogy életuntagságból követte el tettét.

Most mindketten a kórházban fekszenek, állapotuk azonban oly súlyos, hogy alig érik meg a reggelt.

— Forgalmi zavar. A városház előtt és az utca átjáróknál gyakran megtörténik, hogy egy-egy társzékér percekig elzárja az utat. Ilyesmi mindennapi, annál örvedetesebb, hogy a rendőrség megbünteti az illetőket. Zsupos Gábor szeszszállító kocsis a Bika vendéglő gyalogjáróját zárta el, ezért kihágás címén meg lett büntetve.

— Vendéglős a diákoknak. Kemény János, a Kis Pipa vendéglő tulajdonosa, — bejelentette a diákkongresszus előkészítő bizottságnak, hogy a kongresszus tartamára két tagnak teljes ellátást díjtalanul nyújt.

— A 13-as szám. Városunk egyik tekintélyes adó-fizető polgára ugyan csak megvan akadva a 13-as számmal. Az ő hájléka részesült ugyanis abban a szerencsében, hogy a 13-ik numerust nyerte. De még az mind nem volna olyan felette baj, ha a rendet és tisztaságot megkövetelő lakók fel nem szólaltak volna a kérdés ház szám ellen mondván, hogy ha ez a szerencsétlen szám el nem lesz távolítva a ház kapujáról, ők egy perczig sem maradnak tovább. Elköltöznek, elmennek, mert boszantó tudat az, ha valaki a 13-ik szám alatt lakik. Mit volt mit tenni, a házi gazda levétette a házszám táblát. Igen de ebbe már a rendőrség is beleszólt, s szó ide szó oda, bizony vissza kellett azt helyezni annak rendje és módja szerint. A balhítben élő lakók pedig morfondíroznak tovább a 13-as szám felett. Pedig jól tudhatná minden magyar házi ur és lakó, hogy nem magyar embert fog a tizenhárom halálából keletkezett átok, hanem másokat egészen másokat!

— Az olaszbor ellen. Zemplén vármegye törvényhatósági bizottságának, mint már említettük, rendes közgyűlése alkalmával egyhangu határozat hozatott, hogy a közgyűlés feliratot intézzen a Nagyméltóságú kereskedelemügyi miniszterhez az olaszbor-vám felemelése iránt, hogy az a mi boraink vámjával egyenlő legyen. Ebből kifolyólag Matlay Etele alispán Zemplén vármegye közönsége nevében szép, indokolt szavakban kereste fel városunk törvényhatóságát, a nevezett felirat pártfogolása végett. Mert — úgy mond, — „nem lokális, de általános ezen baj az egész országban, mivel az ország összes borvidéke elvan árasztva olasz borokkal, s míg más vidéken az alacsony borvám és fuvardíjak mellett csak a bor árát szorítja le, addig Tokaj-Hegyaljánkon kétszeres a baj, mert nem csak a bor árát szorítja le, hanem a nehezebb természetű boraink értékét is valósággal megakasztja.“ Sajnos, ez való és igaz. s bár a saját már régen felszólt ezen veszélynyomására. az érdekelt körök még csak most ébrednek. Bizony felférne már tenni is valamit.

— Hirtelen halál. Kovács Gáborné ondódi lakos kádár Balogh István tanyáján, Debreczenbe tartva, rosszul lett és hirtelen elhunyt. Kovács Gábor az elhunyt férje, beszállította nejét a városi közkórházba hol a megejtett orvosi vizsgálat konstatálta, hogy szívszélütés ölte meg.

— Az elhagyott szerető fenyegetése. Tegnap délután egy kétségbeesett aren ember jelent meg a rendőrség előtt. Ma kellene esküdni és elhagyott szeretője avval fenyegette, hogy revolverrel lelövi. Sári a téglevető soron lakik, de az esküvőre megjelenését megígérte és ép ez nem tetszett a legénynek. A rendőrség beleavatkozását kerte. Ha a rendőrségnek minden szerelmi drámákba gátló

lag vagy előmozdítólag be kellene fogni, alighanem az amugy is csekély létszámát fel kellene rövid idő alatt emelni.

— Sertésvész B.-Ujvároson. Balmaz-Ujvároson újból fenyegetőleg fellépett a sertésvész, úgy hogy hogy a tiszti orvos javaslatára e hó 23 ától kezdődőleg 40 napi zárlatot rendeltek el.

— Rövid hírek. (Mégfojtotta gyermekeit.) Opárpalban Finkheimer János hitközségi tanácsos vallási őrzőjébe esett s ilyen állapotában két fiát mégfojtotta. — (Óriási sikkasztás). Rómában Persiani, az olasz jegybank igazgatója 140 ezer lírát elsikkasztott. (Ezrek a padló alatt). Lyonban meghalt egy Vallier nevű megánzó, ki nagyon zárkózott életet élt. Halála után szobája padlója alatt száznegyvenezer frankor találtak.

Törvénytörés.

§ Befezett tárgyalás. Az Elek Gábor és Tárkány Róza ellen lopás büntette miatt már három napja folyó bűnpör, tegnap este nyert befejezést az ítéletkihirdetéssel. Elek Gábor kit kétszer büntettek már lopásért öt évi és Tárkány Rózát ki büntetlen előléti három évi fogházzal büntették.

Színház.

* Színházi hírek. A következő értesülést vettük a városi színházról: Csütörtökön az Otthonban Ujházzi Ede, Pénteken Apont Biguet család-ban Ujházzi Ede és Náda vendégszerepelnek. Szombaton ugyancsak Ujházzi és Náda vendégszereplésével A megboldogult kerül színre. Mindegyik előadást bérletben tartják meg.

TÁVIRATOK.

Merénylet az olasz király ellen.

Budapest, ápr. 25. (Érk. este 9 ó.) Rómából telegrafálják: Umberto király ellen tegnapelőtt egy ember merényletet akart elkövetni. A király a lóverseny-térre hajtattott, amikor egy kopott ruhába öltözött ember a kocsihoz rohant, nyilván azzal a szándékkal, hogy a király ellen merényletet kövessen el. A rendőrök még ideje korán megrohanták az embert s ártalmatlanná tették. A merényletet erősen titkolják s éppen ezért bővebb részletek még hiányzanak.

A Lónyay-pár.

Budapest ápr. 25 (Érk. este 9 ó.) A Lónyay-pár holnap Rómából Griesebe utazik. Odaérkezik Erzsébet kir. hercegnő is.

Katonaorvosok öröme.

Budapest ápr. 25. (Érk. este 9 ó.) A májusi katonai előléptetések, — amint illetékes helyről erről értesültem, különösen a katonaorvosoknak lesznek kedvezők.

A délafrikai háború.

Budapest, április 25. (Érk. este 7 ó.) Londontól telegrafálják: Roberts lord táviratozza Bloemfonteinből tegnapi kelettel: Brabant és Hart tegnap megkerülték

az ellenség hadállását, a mely meg akarta akadályozni az észak felé való előnyomulást és heligráffal összeköttetésbe léptek Dalgelyvel, a ki azt jelentette, hogy mindnyájan jól vannak, Brabant és Hart vesztesége tegnap és vasárnap 14 sebesült volt. Tegnap délután egy órákor Wepenertől délre körülbelül 8 mérföldnyire állottak. A Polecarew vezetése alatt álló 11. hadosztály és French tábornok két lovasdandára tegnap délután komolyabb harc nélkül Tweede-Gelukba ért és heliografikus összeköttetésbe lépett Rundle tábornokkal. Hamilton tegnap lovasított gyalogsággal elfoglalta a sanshsposti vizmüvet. Minthogy az ellenség a szomszéd dombokat meglehetősen nagy haderővel tartja megszállva, Hamilton támogatására kiküldték a 9. hadosztályt. Maxwell dandára tegnap kelet felé nyomult előre és veszteség nélkül elfoglalta azokat a hegyeket, a melyek a Modder folyónak Krantzakra mellett lévő hidját dominálják. Ez a hid nagyon fontos pont, mert a búrok a múlt héten sokat használták.

A Reuter-ügynökség jelenti Maszeruból tegnapi kelettel: A búrok ma reggel négy óráig fedezete alatt kemény támadást intéztek Dalgely hadállásának északi részére. Az angolok visszaverték a támadást, mire a búrok a síkságra vonultak, a honnan több órán át puskatüzeltet folytattak vagy távolságról. Devetts dorp felől ismét ágyuzás hallatszott, de semmi sem vall arra, hogy az angol hadak ma előbbre jutottak.

A Daily-Newsnak jelenti Lourenco-Marquezból tegnapelőtti kelettel: Az amerikai ambulancia szombaton visszament Amerikába, mert nem volt meglehetősen a búrok bánásmódjával. Hír szerint a pretóriai dinamitgyár alkalmazottjai, a kik már fél esztendeje nem kaptak bért, abbahagyták a munkát. Híre jár továbbá, hogy Mayer Lukács tábornok elesett.

(Ezt a hírt a legnagyobb kételkedéssel kell fogadnunk, mert hiszen az angolok a minap is telekürtölték a hírlapokat, hogy De Wette bur tábornok elesett s kitünt, hogy nem igaz. Valószínű. Hogy a derék Mayer Lukácsnak sincs baja. — A szerk.)

A képviselőház ülése.

— Saját tudósítónk távirata. —

Budapest, ápr. 25.

A napirenden ma a kérvények 19-ik számú sorsjegyzékének tárgyalása volt és ezenkívül egy csomó miniszteri válasz régebbi interpellációkra. A kérvényeket Forgách Antal gróf előadó ismertette. Vita tulajdonképpen nem volt, csak mikor a pálinkaivás korlátozása tárgyában beadott kérdésekre került a sor, volt egy kis hárszabály-vita.

Komárommegye a kuriai bíraskodásról szóló törvény 7., 8. és 9-ik paragrafusainak törlése iránt kérvényez. Ezek a paragrafusok azok, a melyek a fuvardijakat, az etetést és itatást megengedik.

Thaly Ferencz szólalt fel a kérvény-nél és a törvény szegényfoltjának mondja a szakaszokat. Javasolja, hogy a kérvényt pártolójag adják ki a kormánynak. (Zajos helyeslés.)

Széll Kálmán miniszterelnök: A törvény még eddig nincs végrehajtva, nincs alkalmazva, nincs kipróbálva. Nem volna tehát sem észszerű, sem indokolt azt már most módosítani. Várjuk meg, hogy miként fog ez a törvény beválni az életben. Ezután beszél saját

rendeleteiről, melyek a fuvardijakról szólnak és állítja Thalyval szemben, hogy ezek nem okoznak zavart, hanem helyesek és észszerűek.

Molnár János, mint komáromi apátplebános, kívánja hangsúlyozni, hogy menyire zokon esik majd Komáromnak, hogy a Ház még komolyan sem vette a kérvényt. Elfogadja Thaly Ferencz indítványát aunal is inkább, mivel már most is imminens veszélyt lát a törvényben. (Helyeslés.)

Rátka László csatlakozik Thaly Ferencz fejtegetéséhez. A törvényben levő elmentmondásokat ki kell egyenliteni.

Buzáth Ferencz indítványt nyújt be, hogy küldjünk ki a vendéglátást illetőleg bizottságot, mely a választási állapot megkonstruálja. (Zajos, hozsantartó derűtség.)

Az elnök ezután szavazás alá bocsátotta a bizottság jelentését, melyhez a Ház hozzájárult. Buzáth Ferencz közvetlenül a szavazás előtt visszavonta indítványát.

Ezután az interpellációkra került a sor.

Széll Kálmán miniszterelnök felett Périényi Zsigmond bárónak az Ugocsát és a szomszéd megyéket fenyegető inség tárgyában. Kijelentette, hogy a tavalyi rossz termésnek az eredménye ez s intézkedett, hogy ezeken a vidékeken az ipar fejlesztésék. Azonkívül olesón juttatott a népek bérlet földeket.

A Ház a választ tudomásul vette.

A miniszterelnök azután Major Ferencznek válaszolt a konzulátusok magyaroságának ügyében. Megnyugtatta a Házat, hogy nemsokára minden konzulátusnál kell számban lesznek magyar hivatalnokok.

Tudomásul vették.

Plósz Sándor igazságügyi miniszter válaszolt azután Zmeskál Zoltánnak a námesztói gyermekgyilkosság ügyében. A miniszter kijelenti, hogy az e gyilkossághoz fűzött ritális vérvéd csak mese. Nem igaz hogy a holttestben egy csópp vért sem találtak. Az igazságügyi kormány mindent elkövet, hogy a vizsgálatot alaposan vigyék kesztül, hogy a gyanunak még csak árnyéka se maradjon.

Zmeskál Zoltán kijelenti, hogy a miniszter válasza őt nem nyugtatta meg.

A Ház a választ tudomásul vette.

Lukács László pénzügyminiszter Boda Vilmos.

Wlassics Gyula kultuszminiszter pedig Madarász József interpellációjára felelt. Az ülés azután véget ért.

Magyar kalandor és francia grófnő.

— Saját tudósítónk távirata. —

Budapest, ápr. 25.

A múlt évben sokat beszéltek Páris arisztokrata köreiben arról a szerelmi kalandról, amelynek hőse egy „magyar gavallér” volt, a hősnője pedig R. grófnő. A már öreg grófnő, noha közel 60 éves volt, halálosan beleszeretett Baky Gyulába, aki akkor Párisban tartózkodott.

Baky feltűnően szép férfiú s a vén grófnét elbolondította. Tavaly egyszerre Baky megszökött Párisból s R. grófnő feljelentette a szajnai rendőrbírósnál család miatt, előadva, hogy lovagja — házassági ígéreték mellett — 74000 frankot csalt ki tőle apránként.

R. grófnő távirati uton kérte a letartóztatást. A budapesti törvényszék teljesítette is a kérést s miután befejezte a vizsgálatot, mára tüzte ki az ügy tárgyalását.

Oláh András bíró elnökölt a tárgyaláson, melyen a grófnőnek és Bakynak mintegy 160 szerelmes levele feküdt a bíróság asztalán.

Baky Gyula, a kit börtönőr vezetett bírái elé, minden szépitgetés nélkül beismerte, hogy fizetett szeretője volt a vén grófnőnek.

Elnök: Elismeri, hogy 74000 frankot kapott tőle apránként?

Vádlott: Igen.

— S mit tett e sok pénzzel?

— Vagy 10.000 forintnyi adósságomat fizettem ki belőle idehaza.

— Hát még?

— Vagy 6-8000 frankot pedig — elpompolt tőlem a grófnő fia. (Derűtség.)

— S hol a még hiányzó összeg?

— Azt együtt költöttük el, meg elkártyáztam Monte-Carloban, a hol szintén együtt voltunk a grófnővel.

A vádlott elmondta megelőzőleg, mint került össze R. grófnővel, a kinek előbb egy magyar cigányprimás volt a szeretője, Lazarovics Mihály mutatta be s közölte vele másnap, — hogy a grófnő vele viszonyt kezdeni óhajtana. Baky akkor még nem tudott francziául s a mint mondja, dr. Rimler Gyula, egy szintén kétes egzisztenciájú párisi magyar volt köztük a tolmács.

— Én nem akartam ilyen dologba belemenni — mondja — de dr. Rimler rábeszélte:

— Csak nem fogja ön eldobni magától ezt a nagy szerencsét. Hiszen a grófnőnek milliói vannak!

A tárgyalás még folyik.

Különlélek.

+ Iszákosság elleni szer. A párisi orvosi akadémia legutóbbi ülésén Broca, Sapelier és Thiecaut dr.-ok bejelentették, hogy felfedezték az alkohol elleni — úgy nevezett anti-alkoholikus — szerumot. Erről a felfedezésről a következő érdekes dolgokat jelentik még: A három orvostudor vizsgálatának alapjául azt a tapasztalati tényt vette, hogy az alkohollal is úgy vannak az emberek, mint a morfeummal. Ugyanis a lassu mérgezés folyamán van egy stádium, a mikor a szervezetök hozzászokik, sőt azt megkívánva, nem is nélkülözheti, de másrészt nem is árt neki. Másfelől ismert tény, hogy bizonyos szervi mérgek, ha az élő szervezetbe kerülnek, abban antitoxinokat termelnek és ellenállóvá teszik azt a baktériom-méreg hatása ellen. Ha az antitoxint ennél fogva más szervezetbe bejuttatjuk, az mentességet ad annak a szervezetnek a megfelelő méreg hatása ellen. Az alkohol is ilyen mérgek, a melynek szintén megvan a maga antitoxinja. Ennek az antitoxinnak az előállítását kísérlették meg a szerzők. Kísérleteiket ekképp végezték: lovaknak következetesen és fokozatosan alkoholt adtak be, ezáltal azokat ellenállóvá tették az alkohollal szemben és így azt találták, hogyha az ilyen lónak a vérsavóját (szerumát) más állatba fecskendezik, az ellenállóvá lesz az alkoholhatás ellen, sőt mi több, megutálja az alkoholt. A szerumban befecskendezés maga nem okoz semmiféle bajt — sem emberben, sem állatban. A szerumban levő antitoxint Broca dr. és társai antiaethylinnek nevezték el.

Az iszákosokon végzett klinikai kísérletek valóban érdekes, de ugyszólván elképzelhetlen eredményre vezettek. Az antiaethylinnel beoltott iszákos csaknem teljesen elvesztette érzékét az alkoholos italok iránt,

nem vágyódott többé a szesz. rhum, abszint után, étvágya és ereje teljesen visszatért, csodálatos azonban, hogy a borivás után való hajlandósága és vágya továbbra is változatlanul megmaradt.

+ **Chigágó.** Egy amerikai lapban olvasuk a következő érdekes statisztikai adatokat Chigágóról, a világ hatodik városáról. 1831-ben azon helyen, hol ma a chigágói ó-város emelkedik, a Chigágó-River egyik partján, a Daerforn-erősség, másik oldalán egy kis indiai falu állott. Az 1871 ik évi nagy tűzvész 1800 épületet pusztított el és 200 ember lelte halálát a lángokban. A kár 40 millió forintba rugott. De az előbbinél hatalmasabban kelt ki nmm-jából a város. Telkeinek ára hihetetlen magasságig emelkedett, 1892-ben másfél millió lélek lakott benne, és ma — a világ hatodik városa. A város 26 angol mérföldnyi hosszúsága, 17 angol mérföld szélességű és területe 190 négyzetmérföld, az összes utcák hossza 2210 mérföld. A közuti, vonatok hossza 400 mérföld. Az amerikai szakított a villamos-vonattal, e helyett inkább kábel-vasutakat használnak, melyeket földalatti orsókön forgó és hatalmas gőzgépek által mozgatott végtelen aczékkábel működtet. Kikötője a világon a legnagyobb, melybe évenként 20.000 hajó érkezik meg, míg New-Yorkba csak 16.000. 36 pályaudvarára naponként 75.000 utas érkezik, kik 6000 szállodában szállnak meg mely szállodákban összesen 150.000 ágy van. A városban 53 nagy bank, 568 nagy templom (Rómában van 270), 7 nagy park, 34 asyllum és kórház van. A legmagasabb épület a „Masoon“, mely 22 emelet magassága.

Ötletek.

— Az a nő is, aki rég nem tud pirulni elpirul, ha korát kérdik.

— Sok csendes imádótól lett már lár, más férj.

— Az embernek az állattal ellentétben van esze s beszédképessége, de van gondja is.

+ **Válási okok.** Amerikában tudvalevőleg elég könnyen választják el a házastársakat, akik egymásra untak. Többek közt ily változások is szerepeltek sikeresen:

— A férj, amikor késő éjjel hazajön, lármájával fölébreszti nejét.

— A férj cigarettái főfáját okoznak a nőnek.

— A férj sohasem akar kocsikázni a nejével.

Igen klasszikus a hölgy panasza:

— A férj nem vágja le a lábakörmeit és összekarmolja a nejét.

+ **Gazdagodás.** Fölkiált Pump ur:

— Ab, csak nagyvárosban lehet boldogulni. Husz év előtt érkeztem ide husz forintom sem volt...

— És most?

— Most van kétszáz ezer forint — adóságom.

Régi gyermekjátékok.

A gyermekjátékok történetét figyelemmel kísérve, be kell látnunk, hogy azokból egy darab művelődés-történet tükröződik vissza. Sejtéságos vonása a gyermek játékszereinek, hogy alapvonásait mindig megtartja: konzeratív. A hellének gyermekei már karikákat hajtottak és a római leánykák, csak úgy mint néhány ezer évvel azelőtt az egyiptomiak, babával játszadoztak. Éppugy mint a mieink, és mit ezer év múltán fognak az akkoriak.

Gyermekeink zsinórral hevesen forgó tánczba kergetik a karikát vagy csigát, ugyan azt, melylyel Plato kortársai játszottak a Parthenonnak díszes csarnokában, — melynek faláról Praxitelles, Zeuxis és Apelles képei mosolyogtak rájuk alá.

Elterjedt játékszer volt ez a forgó karika a XIV. században. És éppen úgy, mint ma,

pazar fényvel állították elő ezt a játékszer. Bátran mondhatjuk, hogy a szülők vagyoni viszonyát mindig elárulta a gyermek játékszere.

A XIV. század forgó karikái aranyból, elefántcsontból és czipruszfából készültek. A renaissance-kor végéről igen értékes és művészi kivitelű játékszerek maradtak reánk. A fiuk legkedvesebb játéka akkor is a háborusdi volt és játékszerai közt a hadi felszerelés ezek kei szerepelnek legsűrűbben. Sisakja, kardja lova minden kis fiúnak van. Hintalovon, palczalovon akkor is szívesen nyargalt a kis fiu. (ma nagy fiuk is gyakran nyargalnak pálczalovon.) A régiék hintalova többnyire valódi lóborrel is be volt borítva, persze szőrivel együtt hagyva a bőrt. Így találunk köztük fakót, pejt és szürkét.

1540 körül a babák javarésze már nem fából, hanem gipszből és egyéb földes anyagból készült. A vagyonosabbak viasszal földött, papirlemezből sajtolt bábukat adnak gyermekeiknek. Ez a „viass-baba“ ma a legközönségesebb. Ugyanez időtájt válnak közkedvelté a meleg kandallón forgó papirmalmok, minőket ma is sűrűn vesznek és állítanak a kályha tetejébe. Ekkor készítették az első ördögöt, krampuszt vagy másfajta ijesztő bábút, melyet dobozba szorítottak bele, hogy aztán egy nyomásra kipattanjon a doboz fedele, és lakója arcába ugorhasson a gyanutlan kicsikének. Jean Jaques Rousseau „Emil vagy a nevelésről“ írott munkájában, melyet annak idején evangéliumnak tartottak az anyák, ezeket az ijesztő ördögöket és paprika jancsikát ajánlotta leghatósabb eszközzül a gyermek félelmének leküzdésére.

A lapdajáték szintén egyik legrégebb szórakoztatása a gyermekeknek. A ma divatos lawn tennis nyomát a tizenhatodik században is megtaláljuk. Lapdázatok, elütötték visszaütötték, célbalökték.

Játékszer muzeumunkban első helyet foglalna el kétségtelenül az a hajócska, mely esiszolt üvegből készült és jelenleg a berlini udvari könyvtár polczán áll. Eredete ismeretlen. Hasonlóan drága darab az a teljes felszerelésű konyha, melynek minden butora, tányérja, bögréje ezinezüstből készült és a melyet a lothringeni hercegnő küldött egyik bajor kisasszonynak születésnap ajándékkul a 17. század elején.

Számos példánya maradt fenn azon tré fás alakoknak, melyekkel a fontainebleau udvarban nem annyira a gyerekek, mint inkább a felnőttek, a nemes urak és nemes hölgyek játszottak. Egyiknek feje egy burgonyából van művésziileg faragva.

Így találkoznak a forgandó világban a vegletek, Gyerekeknek készül a játékszer — és nagyok mulatnak rajtuk. De távolról sem rónám föl hátrányul a felnőtt lánynak vagy asszonynak, ha babával látnám játszani. A fantázia és izlés tág fejlődési tért talál az ilyen játékokban. En magam is szívesen ülök le gyerekek közé (néha gyerekek nélkül is), hogy építő kövekből palotákat, alagutakat, templomot építsek. A karácsonyest édes örömeit bensőbben csak az a szülő élvezi, ki le tud ülni a gyermekek közé, hogy játszószék velük a sok szép ajándékkal, miket a Jézuska küldött.

Mikor voltam boldog? Mikor gyermek voltam. Melyek ma a boldogabb perceim? Mikor újra gyermeknek szabad lennem.

CSARNOK.

Romba dölt lelkek.

— Amerikai regény. —

Fordította: G-d J-f.

Folytatás.

42.

— Legyen áldva az ég, hogy ez is elmult, mondá. Asapjon a lovak közzé, Lisztton; nem vehetek lélekzetet, míg e házaszemeink elől el nem veszítjük.

Mr. Lisztton egedelmeskedik.

Norina ott áll, hol Lőrincz elhagyta dermedten, figyelve a kocsi kerekek robogására míg a zaj mindinkább elgeöngül s végre a messze távolban egészen elhal. Azután földre roskadt — ő és kedvese egymástól örökre elváltak.

XIII.

A való.

Zord őszi délután van, a szürke égen egymást űzik a felhők, csipős szél csapkodja s tenger partját, sűrű fagyos köd ereszkedett a tengerre.

A kis lak egyik szobájának ablakánál áll Norina és komor, szomorú tekintettel nézett a távolba. Három hét mult el, mióta férje elhagyta őt, és egyuttal hét-hét folyt le ama végzeteljes éj óta, midőn megszökött. Ez utóbbi három hét meghozta számára is az elmaradhatatlan fájdalmas változást. A kis arczcska ez idő alatt még kisebb lett, melyhez a nagy fekete szemek egyáltalában nem illettek már. Nyulánk alakja megtört, kezei lankadtan csüggtek alá a csaknem átlátszóvá lett karokon.

A mint így éber figyelemmel vár, jegygyűrűje észrevétlenül majd le majd fel csuszik ujján, oly nagyon vékonyvá lett az.

Bent azonban igen vigan vannak. A kandallóban vidám tűz lobog, miss Waddle kanári madarai hangosan csicseregnek a szoba meleg levegőjében. Az ifjabbik miss Waddle asztalánál ül, s mint rendesen, ölnyi mélységig el van merülve regényébe. Miss Waddle szemlátomást át van hatva e délután szelleme által, s tollát gyorsan vezeti a papíron, fésületlen haja vastag fonadékbán van hátra kötve. Mily csend uralkodik — a fal óra kegyegése, egy macska dorombolása, a kanári madarak csicseregése, az égő hasábok halk recsegése, a szél sivitása, az írónő tollának egyhangú zeregzése — ez vala mind, mi hallható volt.

Végre nagy sóhajtással felkiált! Ime! a mai napra elkészültem. Most már, ha tesszik, jöhet a szedőgyerek. Misem hiányzik többé.

Egy pillantást vet a kéziratra, a tollat hajában megtörli. Azután vissza d l székébe s az órára tekint.

— Fél hat óra, és lelkekre mondom, még most sincs tűz a konyhában. Erzsébet 6 órakor theára hazajő — éhesen mintegy farkas. Egy percczel ezelőtt hercegek és hercegnők beszédeit és tetteit firkáltam — most a konyhaba kell mennem tüzet rakni. Ilyen az élet, — csak egy lépés választ el a magasztostól a nevetségesig. Mrs. Lőrincz, kedves gyermekem, kegyed hasztalan erőlteti szemeit. Hogy van-e, vagy nincs levél, | nővérem csak nem érkezhetik vissza egy fétóra alatt.

Norina összekulcsolá kezeit.

— Oh, bizonyára érkezik ma számomra levél mondá.

— En azt hiszem, minden bizonynyal. Valóban szokatlan különös, hogy mr. Lőrincz nem ír, de általában a férfiak nem szeretnek írni. Talán már utban is van ide, s nem tartja érdemesnek levelet írni; majd jó lesz minden, csak ne türelmetlenkedjél. Vegyen bátorságot, mrs. Lőrincz, s ne mutasson oly unalmas arczot. Hisz ez utóbbi tizenégy nap alatt oly vékony lett mint az árnyék. Kegyednek gondoznia kell magát, ha azt nem akarja, hogy férje visszarettenjen tőle, ha halvány arczát meglátja. Bármit mondjon is kegyed, mrs. Lőrincz, mégis valamivel foglalkoznia kellene önnek.

— Foglalkozni? kérdé Norina gyöngye hangjával.

— Igen, kedvesem, varrni, rajzolni, zongorázni, olvasni, írni, — ilyes valamit csak aggodalmat ne okozzon magának. Egy pillanattal sem fogja ez őt hamarabb visszahozni és ön lassan tönkre teszi magát. Mily kár, hogy kegyed nem tud regényt írni, de nem hiszem, hogy ne lenne reá hajlama.

— En azt hiszem, hogy nincs, viszonzá Norina mosolyogva. Általában nem vagyok elég ügyes hozzá. En ohajtanám, ha úgy

tudnék történeteket írni, s pénzt kereshetnék mint kegyed.

Igen, az igen szép és jó dolog, monda az ifjabb miss Waddle, ha önnek ajánlata liszteletteljesen vissza nem utasítatik. Velem gyakran megtörtént, hogy reá sem szeretek gondolni. Ezuttal azonban nyere-ményt csináltam.

Valóban? viszonzá Norina kíváncsian tekintve reá, és minő czime van a történetnek?

Igen, monda az író, kezévei a csomagra ütve, ez első ily nemű regényem. Czime: »A damon fogorvos, vagy a kettős fog titka.« Mit szól hozzá?

Minő damon? kérde mrs. Lőrincz megjegvedve.

Damon fogorvos. A czim meglehetősen feltűnő és Scott Walter azt mondja, hogy egy jó név félig megnyert csata. És én hízlegek magamnak, a mese ép oly eredeti, mint a czim. Racer Lord, Greenturf Károly egyetlen fia és a regény hőse, ellozza a drágakövet, a gyönyörű családi gyémántot és elrejtí — mit gondol hová? Elmegyén a damon fogorvoshoz, kihuzatja zápfogát, és annak üregében elrejtí a drágakövet, a fogát újra plombiroztatja, s újra bent van. Kutatások eszközöltetnek, de természetesen senki nem gondol arra, hogy Racer Lord álkapocs csontjában tekintsen. Egy híres író oly regényt írt, hogy egy férfi álmában lopott el egy gyémántot, de azt hiszem, hogy az én eszmém egy fokkal feljebb áll. Végre damon fogorvos meggyilkolta a Lordot, — azonban, ame ithon van Erzsébet, és a thea még nincs készen.

Miss Waddle aggodalommal ugrik föl, először is elhelyezni a »Damon fogorvost« az asztal fiókba, és azután a konyhába rohant, midőn az idősebb miss Waddle az ajtót benyitotta.

Norina egy lépést tesz erőre, arca elvörösödött, szemei remeoyteljesen sugároztak. Egy szót nem szólt, azonban egy pillantás miss Waddle sajnálatot kifejező arczába, megfelelt néma kérdésére.

Folyt. köv.

Nyiltér.

Nyilatkozat.

Debreczenből Nagy-Kanizsára tervbe vett elköltözésem egy közbejött szerencsés körülmény folytán elmaradt. Eme fontos — a gazdaközönségre is előnyvel bíró — körülmény pedig az, hogy sikerült a Melichar F. és Bächer R. hírneves gyárosok debreczeni képviselőit megnyernem. Raktárom a régi helyen marad, (Piacz-uteza 26. sz. Szikszay-ház, a főtözsde udvarán) és f. é. Május 1-én nyílik meg, melynek szives megtekintésére ez uttal kérem fel a gazdaközönséget és mélyen tisztelt régi ügyfeleimet.

Kiváló tisztelettel

Klein Jakab

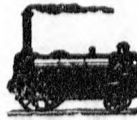
gépraktáros.

Tisztelettel van szerencsénk a m. t. szállodások, vendéglősök, kávéosok és azok igen tisztelt alkalmazottjainak becses értesítésére juttatni, hogy a Debreczeni Pinczélybetegséggyógyító pénztára irodája tolyó hó május elsejétől az eddig a Gáll Ferencz ur házából a dr. Tihanyi-féle házban költözik át.

Mély tisztelettel

Glück Adolf.

ügyvezető.

Vasuti menetrend

Érvényes 1899. Október hó 1-től

— Egységes vasuti idő szerint. —

Debreczen Budapest (M. áll. v.-tól.)

Table with columns: Debreczenből indul, Vonat, Erkezik. Rows include destinations like Ladány, Királyháza, Szerencs, Füzes-Abony, Nagy-Léta-Vértes, Tisza-Lök, and Füzös-Abony with departure times and train types.

* Minden kedden.
**Csak Tisza-Füredig

Budapest-Debreczen

Table with columns: Debreczenbe érkezik, Vonat, Indul. Rows include destinations like Ladány, M.-Sziget-Debreczen, Szerencs-Debreczen, Nagy-Léta-Vértes-Debreczen, Tisza-Lök-Debreczen, and Füzös-Abony-Debreczen with arrival times and train types.

Előfizetési felhívás!

A midőn a „DEBRECZENI HIRLAP“ április—juniusi új évfolyamának alkalmából ismételten felhívjuk a nagyérdemű közönség pártfogását, először is a lapunk keretében beállott nevezetes változást jelentjük be.

A „DEBRECZENI HIRLAP“ már e hó 27-től kezdve korán reggel jelenik meg s eddigi terjedelmének megtartása mellett, **legnagyobb és egyuttal legolcsóbb lapja lesz Debreczennek.**

Táviratokkal sürgöny-levelekkel bőven el leszünk látva.

Most folyó regényünk mellett még egy érdekfeszítő regényt közlünk.

Azon leszünk, hogy a

„DEBRECZENI HIRLAP“

legyen, a mint eddig is volt:

A jog, törvény és igazságot képviselő, pártoktól és kormánytól egyaránt **független** közlöny a politikában, a város és közönségének érdekeit hiven őrző helyi lap, családi olvasmányok tekintetében kifogástalan irodalmi közlöny és e mellett gyors értesítésekkel rendelkező hirlap.

Csak is nagymérvű pártfogás mellett lehetséges célunk elérése, mely abban áll, hogy olcsósága mellett is magas színvonalon álló lappal szolgáljuk a nemes város közvéleményét.

„DEBRECZENI HIRLAP“

ára számonként **2 kr.** (4 fillér)

— **Előfizetési ára:** —

Helyben :		Vidékre :	
Egész évre	6 frt.	Egész évre	10 frt.
Fél évre	3 frt.	Fél évre	5 frt.
Negyed évre	1 frt. 50. kr.	Negyed évre	2 frt. 50. kr.
Egy óra	50. kr.	Egy óra	1 frt.

Előfizetők a lapot ápril. 1-ig ingyen kapják.

Előfizetések elfogadtatnak a kiadóhivatalban (Piacz-utca 79. szám.) valamint Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében. Előfizetést gyűjtőknek 10 előfizető után egy érdekfeszítő regénnyel szolgálunk.

Ajánljuk a X. évfolyamát élő lapunkat a nagyérdemű közönség pártfogásába. Debreczen 1900. márczius hó.

A „DEBRECZENI HIRLAP“

szerkesztősége és kiadó-hivatala.